

Utbildningsdepartementet
e-post: u.remissvar@regeringskansliet.se
anna.beijmo@regeringskansliet.se

REMISSVAR AVSEENDE PROMEMORIAN ”ÖKAD KOMPETENS I SÄKERHETSFRÅGOR VID UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR”

Allmänt

Utbildningsdepartementet har genom remiss U2024300153, daterad 2023-01-25, givit Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) möjlighet att inkomma med underlag till regeringens kommande beslut att stärka kompetensen i säkerhetsfrågor vid nominering av ledamöter regeringen utser i styrelserna för Sveriges universitet och högskolor. Med anledning av detta vill GIH avge följande remissvar.

Vänligen notera att detta remissvar inte omfattar avsnitt 7.1 och 7.2 som inlämnats i ett tidigare skede. Avseende synpunkter på dessa avsnitt, se separat remissvar.

Övergripande synpunkter

Med anledning av rådande säkerhetsläge delar GIH de bedömningar som ligger till grund för förslaget. Högskolan delar också ställningstagandet att säkerhetsfrågor behöver hanteras på ett mer enhetligt sätt i lärosätenas styrelser och att det finns skäl att stärka stödstrukturerna kring universitet och högskolor samt förbättra styrelsernas möjlighet att löpande kompetensutvecklas i dessa frågor.

En generell iakttagelse bör dock göras gällande lärosätenas förutsättningar. Emedan samtliga statliga lärosäten har det gemensamt att de ska hantera samma regelverk och har samma organisatoriska status är verksamheten i praktiken av väsensskild natur. Detta gäller inte bara huruvida man hanterar säkerhetsklassad information eller ej utan avser också verksamhetens storlek och inriktning. Detta medför också att lärosätena har mycket olika förutsättningar att bedriva ett fungerande säkerhetsarbete. GIH:s bedömning är att regeringen därför bör göra särskilda överväganden, särskilt vad gäller mindre lärosäten, och säkerställa att dessa får ekonomiska förutsättningar att leva upp till de utmaningar som det rådande läget för med sig.

Gällande de föreslagna förändringarna i högskoleförordningen

GIH har inga invändningar mot att högskoleförordningen förtydligas och att styrelsens ansvar för säkerhetsfrågor tydliggörs. GIH anser även att de för styrelsen identifierade uppgifterna är väl avvägda sett till styrelsens ansvar.

GIH vill dock samtidigt påpeka vikten av att styrelsens ansvar beskrivs på ett ändamålsenligt och balanserat sätt. Det går därmed att ha invändningar emot att en ny paragraf införs som ensidigt fokuserar på säkerhetsfrågor. GIH menar att säkerhetsfrågorna utgör en av flera centrala uppdrag för styrelse och rekommenderar därför att tillägget integreras i det som idag utgör HF 2 kap 2§ istället för att utformas som en egen paragraf.

Gällande uppdraget till Försvarshögskolan

GIH delar utredarens bedömningar avseende behovet av att säkerställa att styrelsen har tillgång till relevant information om gällande regelverk för att kunna ta ansvar för säkerhetsfrågorna. Högskolan delar också slutsatsen att en myndighet får ett uttalat uppdrag att utveckla och genomföra kompetenshöjande insatser inom området. För detta uppdrag framstår Försvarshögskolan som det naturliga valet.

Gällande etablerandet av en särskild stödfunktion

Avseende förslaget om en särskild stödfunktion ställer sig GIH principiellt positiva till att utreda inrättandet av en sådan. Det går dock inte att i detta skede göra något slutgiltigt ställningstagande då den föreslagna stödfunktionen beskrivs i relativt vaga termer i utredningen.

GIH kan ha vissa farhågor gällande att den föreslagna funktionen inte bara ska bistå lärosäten utan även enskilda forskare i frågor rörandes säkerhetsaspekter gällande internationella samarbeten. Detta reser frågor om funktionens organisation och hur stora resurser som kommer ställas till arbetets förfogande som ännu är obesvarade. GIH emotser därför att återkomma med mer specifika synpunkter när ett konkret förslag finns att ta ställning till.

Säkerhetsprövning av ordförande och rektor

GIH delar överlag de ställningstaganden som görs gällande säkerhetsprövning av rektor och styrelseordförande. Högskolan uppskattar också att utredningen här gör en tydlig distinktion mellan de lärosäten som har säkerhetsklassad information och de som inte har sådan.

GIH bedömer dock att de lärosäten som skulle omfattas av en sådan prövning sannolikt också har andra funktioner som likaledes skulle behöva säkerhetsprövas då styrelseordförande och rektor knappast kan ta ett operativt ansvar för att agera på sådan information som klassas som säkerhetskänslig. Utredningen saknar dock resonemang om detta varför de faktiska konsekvenserna av förslaget är svåra att överblicka.

Stockholm som ovan

Per Nilsson

Rektor

Björn Sandahl

Förvaltningschef